

יומא פ

ברייטא בעניין יוצאים מן הכלל בשיעורים: תניא **רבי אומר כל השיעורין כולן בכזית, חוץ מטומאת אוכלין, ששינה הכתוב במשמען ושינו חכמים בשיעורין. וראה לדבר יום הכפורים.**

הסבר: מאי שינה הכתוב במשמעו - מ' **כזית** ת' **זית**, ומאי שינו חכמים בשיעוריה - ככותבת.
קושי: ומאי ראה לדבר יום הכפורים?
תירוץ: דאי מהתם - הוה אמינא: אורחא דקרא הוא.

עוד הסבר בדברי ברייתא: טומאת אוכלין כביצה מנלן? אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר:
דאמר קרא **מכל האכל אשר יאכל** - אוכל הבא מחמת אוכל, ואיזה זה - ביצת תרנגולת.

קושי 1: ואימא גדי!

תירוץ: מחוסר שחיטה

קושי 2: ואימא בן פקועה!

תירוץ: טעון קריעה.

קושי 3: ואימא ביצת בר יוכני!

תירוץ: תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט - תפסת.

קושי על התירוץ: ואימא ביעתא דציפורתא, דזוטר טובא!

תירוץ: רבי אבהו ידיה אמר: **מכל האכל אשר יאכל** - אוכל שאתה אוכלו

בבת אחת, ושיערו חכמים: אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת

עוד בעניין שיעורים: אמר רבי אלעזר: האוכל חלב בזמן הזה צריך שיכתוב לו שיעור, שמא יבא בית דין אחר וירבה בשיעורין.

שאלה: מאי ירבה בשיעורין?

הצעה שנדחתה: אי נימא דמחייבי קרבן אכזית קטן - והתניא: **אשר יאכל תעשנה כעדה**

peki, השב מדיעתו - מביא קרבן על שגגתו, לא שב מדיעתו - אין מביא קרבן על שגגתו.

הצעה שנייה: אלא, דלא מחייבי קרבן עד דאיכא כזית גדול.

שאלה על ההצעה הראשונה: ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא דמחייבי קרבן אכזית קטן, מאי "ירבה בשיעורין" - שמא ירבה בקרבנות מחמת שיעורין.

עוד בעניין שיעורים: אמר רבי יוחנן: שיעורין ועונשין הלכה למשה מסיני.

קושי על דבריו: עונשין? מכתב כתיבי!

תירוץ: אלא הכי קאמר: שיעורים של עונשין הלכה למשה מסיני.

חיזוק מברייטא: תניא נמי הכי: **שיעורין של עונשין הלכה למשה מסיני, אחרים אומרים:**

בית דינו של יעבץ תיקנום,

קושי על דברי הברייטא: והכתיב **אלה האצות** - שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה!

תירוץ: אלא: שכחום וחזרו ויסדום.

השווה מלא לוגמיו.

הסבר המושג: אמר רב יהודה אמר שמואל: לא מלא לוגמיו ממש, אלא כל שאילו יסלקנו לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו.

קושי: והא אגן תנן **מלא לוגמיו!**

תירוץ: אימא: כמלא לוגמיו.

קושי מברייטא: מיתיבי: **כמה ישתה ויהא חייב?**

• **בית שמאי אומרים:** רביעית,

• **ובית הלל אומרים:** מלא לוגמיו.

• **רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר:** כמלא לוגמיו,

• **רבי יהודה בן בתירא אומר:** כדי גמיעה!

תירוץ: מי עדיפא ממתניתין, דאוקימנא כדי שיראה - הכי נמי - כדי שיראה.

קושי: אי הכי היינו רבי אליעזר!

תירוץ: איכא בינייהו מלא לוגמיו דחוק.

קושי: מתקיף לה רב הושעיא: אם כן הוה ליה מקולי בית שמאי ומחומרי

בית הלל!

תירוץ: אמר ליה: כי אתשיל - בעוג מלך הבשן אתשיל, דהוה ליה בית

שמאי לחומרא.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושיות על ההנחה ששאלו על עוג מלך הבשן

1. מתקיף לה רבי זירא: מאי שנא אכילה - דכל חד וחד בככותבת, ומאי שנא שתיה דכל חד וחד בדידיה?
תירוץ: אמר ליה אביי: קים להו לרבנן בככותבת דבהכי מיתבא דעתיה, בציר מהכי - לא מיתבא. בשתיה - בדידיה מיתבא דעתיה, בדחבריה לא מיתבא דעתיה.
2. מתקיף לה רבי זירא: וכל העולם כולו בככותבת, ועוג מלך הבשן בככותבת?
תירוץ: אמר ליה אביי: קים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה, בציר מהכי - לא מיתבא דעתיה. מיהו, כולי עלמא - טובא, ועוג מלך הבשן - פורתא.
3. מתקיף לה רבי זירא: בשר שמן - בככותבת, ולולבי גפנים בככותבת?
תירוץ: אמר ליה אביי: קים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה, בציר מהכי לא מיתבא דעתיה. - מיהו, בשר שמן - טובא, לולבי גפנים - פורתא.
4. מתקיף לה רבא: כזית בכדי אכילת פרס, וכותבת בכדי אכילת פרס?
תירוץ: אמר ליה אביי: קים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה, בטפי מהכי - לא מיתבא דעתיה.
5. מתקיף לה רבא: כזית בכדי אכילת פרס חצי פרס בכדי אכילת פרס?
תירוץ: אמר ליה רב פפא: הנח לטומאת גוויה, דלאו דאורייתא היא.
קושי: ומי אמר רב פפא הכי? והכתיב *כף תטנא כהן מטהר* *כס* ואמר רב פפא: מכאן שטומאת גוויה דאורייתא!
תירוץ: מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

כל האוכלין

דין בצירוף: אמר רב פפא: אכל אומצא ומילחא - מצטרף, ואף על גב דלאו אכילה היא, כיון דאכלי אינשי - מצטרפין.

עוד דין בצירוף: אמר ריש לקיש: ציר שעל גבי ירק מצטרף לככותבת ביום הכפורים.

קושי: פשיטא!

תירוץ: מהו דתימא: משקה הוא, קא משמע לן: כל אכשורי אוכלא - אוכלא הוא.

דין באכילה: אמר ריש לקיש: האוכל אכילה גסה ביום הכפורים פטור, מאי טעמא *כף* *תצנה* כתיב, פרט למזיק,

דין דומה בתרומה: אמר רבי ירמיה אמר ריש לקיש: זר שאכל תרומה אכילה גסה - משלם את הקרן ואינו משלם את החומש, *כי יאכל* - פרט למזיק.

